

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
Γενικής Συνέλευσης αριθμ. 162 /15-3-2001

Την Πέμπτη 15 Μαρτίου 2001 και ώρα 18.30 , συνεδρίασε δημόσια συνεδρίαση η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, στην αίθουσα τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ήταν παρόντες:

Ο κ. Γ.Φρέρης καθηγητής, πρόεδρος.

Οι καθηγητές κ.κ. Ελ.Δεμίρογλου, Ζ. Σαμαρά, Ζ. Σιαφλέκης, Ι.Σκούρτης, Α.Ν.Συμεωνίδου-Χριστίδου, Β.Τοκαλίδου και Αθ. Τσατσάκου.

Οι αναπληρωτές καθηγητές κ.κ. Α. Σιβετίδου-Παπαϊωάννου, και Γ.Τερζάκης.

Οι επίκουροι καθηγητές κ.κ. Μ.Μακροπούλου-Παπάκη, Αντ.Νενοπούλου-Δρόσου και Αλκ.Χιδίρογλου-Ζαχαριάδη.

Οι λέκτορες κ.κ. Γ. Ανδρουλάκης, Π. Αρβανίτης, Σ.Γραμμενίδης, Χρ.Καρατσινίδου-Παπαθανασίου, Μ.Λιτσαρδάκη, Ελ.Μαμακούκα-Κουκουβίνου, Π. Παναγιωτίδης και Μ.Τσίτσα.

Η εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών κ. Σμ. Νούλη.

Οι εκπρόσωποι των φοιτητών, Χ. Θεοδωρίδου, Γ.Τσακμάκης, Π.Πετκίδου, Ε. Πετρίδου, αναπληρωματικό μέλος της Ε. Φλώρου και Φ. Σαμαρά.

Οι εκπρόσωποι του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΕΔΙΠ) κ.κ. Αν.Παπαγιάννη που μετέχει σ' όλα τα θέματα της Γενικής Συνέλευσης και η κ. Στ. Τζωρτζίδου, η οποία δεν μετέχει στις διαδικασίες κρίσεων μελών ΔΕΠ. (άρθρο 13 παρ.6 περ.α του Ν. 2817 ΦΕΚ 78/14-3-2000).

Η εκπρόσωπος του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) κ. Δ. Μωραΐτη.

Απουσίαζαν:

Ο καθηγητής κ. Λ. Τσιτσιπής.

Η επίκουρη καθηγήτρια κ. Στ. Βέργη.

Η επίκουρη καθηγήτρια κ. Π.Κυριακοπούλου, η οποία απουσιάζει με άδεια από 12 έως 16/3/2001, στην επιστημονική συνάντηση που διοργανώνει το επιστημονικό κέντρο ASSTRIL (Παρίσι) για το σύστημα INTECH.

Η εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών κ. Ελ. Μπουντούρη και το αναπληρωματικό της μέλος κ. Μ. Κλήμη.

Οι εκπρόσωποι των φοιτητών Ελ. Φλώρου, Α. Ελευθεριάδης και το αναπληρωματικό του μέλος Α. Καρανασιδίου, Ν. Λιάλιος και το αναπληρωματικό του μέλος Φ.Δερνίκου, Αικ.Σ. Γεωργιάδου και το αναπληρωματικό της μέλος Ολ.Βακαδήμα, Κ. Βαφειάδου και το αναπληρωματικό της μέλος Μ. Βαφειάδου, Β. Λαζαρίδου και το αναπληρωματικό της μέλος Π. Σαγγογιάννη και Κ. Παπακωνσταντίνου και το αναπληρωματικό της μέλος Χ. Καρυτίδης.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν η κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής, καθηγήτρια του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας κ. Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου.

Τη διαδικασία της τελετής κατέγραψε η γραμματέας κ. Ελένη Περσίδου-Ανανιάδου.

ΘΕΜΑ ΜΟΝΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Αναγόρευση του Michel Butor σε επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Η σχετική Πρόσκληση έχει ως εξής:

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Καθηγητής Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος και ο Πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Καθηγητής Γεώργιος Φρέρης σας προσκαλούν να τιμήσετε με την παρουσία σας την τελετή αναγόρευσης του καθηγητή και μυθιστοριογράφου **κ. MICHEL BUTOR** σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Η τελετή θα πραγματοποιηθεί στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ.
την Πέμπτη 15 Μαρτίου 2001, στις 18:30

Τον καθιερωμένο έπαινο προς τον τιμώμενο θα εκφωνήσει
Η καθηγήτρια του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Αθανασία Τσατσάκου.
Μετά την αναγόρευση, ο τιμώμενος θα μιλήσει με θέμα:
“Επιστροφή στη Σαλονίκη”

Με τιμή

Ο Πρύτανης
Καθ. Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ο Πρόεδρος
Καθ. Γεώργιος Φρέρης

Η διαδικασία της αναγόρευσης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 214-216 του Ν.5343/32 και του Ν.1268/82 άρθρο 50 παρ.8.

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα, Πέμπτη 15 Μαρτίου 2001, συγκεντρωθήκαμε στην Αίθουσα Τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για την Αναγόρευση του Michel Butor, Καθηγητή του Πανεπιστημίου της Γενεύης και συγγραφέα, σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου μας.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής, καθηγητής Γεώργιος Φρέρης, να κηρύξει την έναρξη της Πανηγυρικής αυτής Συνεδρίασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αρχίζει η με αριθμό 162/15-3-2001 έκτακτη και Δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με μοναδικό θέμα ημερήσιας διάταξης την Αναγόρευση του Michel Butor σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος. Το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, στην συνεδρίαση του με αριθμό 157/29-6-2000 και ύστερα από πρόταση του Εργαστηρίου Συγκριτικής Γραμματολογίας, αποφάσισε, ομόφωνα, να αναγορεύσει σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος τον Michel Butor. Στην ίδια συνεδρίαση το Τμήμα όρισε την καθηγήτρια Αθανασία Τσατσάκου να εισηγηθεί για τον τιμώμενο.

Η απόφαση του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας ν' απονέμει την ύψιστη αυτήν ακαδημαϊκή διάκριση στον Michel Butor βασίστηκε στην εξαιρετική προσφορά του στις ανθρωπιστικές επιστήμες και στο Τμήμα μας ειδικότερα, αφού δίδαξε για δύο χρόνια (1954-56), Γαλλική Λογοτεχνία και πολιτισμό, στο τότε Γαλλικό Τμήμα των Ινστιτούτων Ξένων Γλωσσών της ενιαίας Φιλοσοφικής Σχολής. Το αναγνωρισμένο διεθνώς πλούσιο συγγραφικό του έργο (μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιήματα, κριτικά δοκίμια και άλλα) συνέβαλε στη διεύρυνση, στη διάδοση, στη μελέτη και στην ανάλυση μιας νέας θέασης του κόσμου που η καθιερωμένη μυθιστορηματική αφήγηση αδυνατούσε να εκφράσει.

Η συμβολή του, ειδικά στην τάση του «Νέου μυθιστορήματος», υπήρξε καθοριστική αφού ήταν αυτός που κατόρθωσε να παρουσιάσει, πρώτος, την περιγραφή της πραγματικότητας με όλα τα στοιχεία της – λογικά και παράλογα – σε πλήρη ισορροπία, αυτός που ανέδειξε το φανταστικό στοιχείο ως αναπόσπαστο τμήμα του πραγματικού κόσμου, με αποτέλεσμα να καταρριφθεί η άποψη του μονολιθικού εγώ. Επίσης με τη γραφή του συνετέλεσε ώστε το φανταστικό να αναδείξει έναν κόσμο πραγματικό που συνεχώς μεταβάλλεται, μεταμορφώνεται, αλλάζει ταυτότητα, έναν κόσμο όπου η σύγκρουση του ορθολογισμού και του παραλόγου εισβάλλει στη ρασιοναλιστική, αλλά αμφιλεγόμενη πραγματικότητα, που την ανατρέπει για να θέσει υπό αμφισβήτηση την επίπλαστη λογική των δομών της.

Για όλους αυτούς τους λόγους κι επειδή αφιέρωσε τη ζωή του στη μελέτη των ανθρωπιστικών σπουδών και στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας αποδέχθηκε ομόφωνα την πρότασή μας να αποδοθεί η τιμητική διάκριση του Επίτιμου Διδάκτορα στον Michel Butor, που μας δίνει τη χαρά και την τιμή να βρίσκεται ανάμεσά μας.

Σας παρακαλώ κυρία Κοσμήτωρ, που εκπροσωπείτε τις Πρυτανικές Αρχές να προσφωνήσετε τον τιμώμενο.

* Η Κοσμήτωρ ανέρχεται στο βήμα και ακολουθεί η προσφώνησή της *

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Έπαινο για τον τιμώμενο θα εκφωνήσει η καθηγήτρια του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Αθανασία Τσατσάκου.

* Η Αθανασία Τσατσάκου ανέρχεται στο βήμα και εκφωνεί επαινετικό λόγο που έχει ως εξής:

«Κυρίες και Κύριοι

Το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τιμά σήμερα τον διάσημο Γάλλο συγγραφέα και ομότιμο καθηγητή της σύγχρονης γαλλικής λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου της Γενεύης Michel Butor. Πρόκειται για μια τιμή-αντίδωρο προς έναν εξέχοντα πνευματικό άνθρωπο και πολίτη του Κόσμου, ο οποίος, κατά το ακαδημαϊκό έτος 1954-1955, δίδαξε λογοτεχνία και φιλοσοφία στο νεοσύστατο τότε Τμήμα μας – αλλά και στο Γαλλικό Λύκειο της Θεσσαλονίκης – και αφιέρωσε σε τούτη την πόλη δύο εμπνευσμένα κείμενα που τα χωρίζει μια απόσταση τριάντα δύο χρόνων.

Ο προσωπικός μου θαυμασμός για το έργο του ανάγεται στα φοιτητικά μου χρόνια, κάπου στις αρχές της δεκαετίας του '60, όταν ο ιδιοφυής μας δάσκαλος και γνωστός Γάλλος συγγραφέας και κριτικός της λογοτεχνίας και της τέχνης Jean Roudaut, φίλος του Butor και ένθερμος οπαδός των αισθητικών του απόψεων, μας παρέδωσε στην «ακατάσχετη» γοητεία του λόγου του.

Χάρης στην πολυσχιδή προσωπικότητά του ο Michel Butor έφτασε να θεωρείται διεθνώς ως ένας από τους ζωντανούς μύθους της εποχής μας. Το συγγραφικό του έργο, πολυπρισματικό και υπερσύγχρονο, εντυπωσιάζει τόσο με τον όγκο, όσο και με την ευρηματικότητά του. Ευρηματικότητα που βυθίζει και τον πιο υποψιασμένο ακόμη αναγνώστη σ'ένα διαρκές «παραξένισμα». Εδώ ακριβώς έγκειται και η απορία της υποφαινομένης που καλείται να απαντήσει στα παρακάτω κομβικά ερωτήματα:

Ο παραδοσιακός και επίσημος χαρακτήρας μιας ακραιφνώς ακαδημαϊκής διαδικασίας είναι άραγε συμβατός με το υπερ-νεωτερικό πνεύμα του τιμωμένου; Και αν ναι, με ποιες προϋποθέσεις το αυστηρό τυπικό μιας τελετής αναγόρευσης σε επίτιμο διδάκτορα θα μπορούσε να συμπλεύσει με τη διαχρονική άρνηση του Michel Butor να εγγράψει την τέχνη του σε οποιονδήποτε κανόνα; Με άλλα λόγια, ποιος θα ήταν ο επιτρεπτός βαθμός απόκλισης του παρόντος επαίνου από την πεπατημένη, που θα έσωζε το ακροατήριο από μια πλήξη άγνωστη στους αναγνώστες του Butor χωρίς, ωστόσο, ο έπαινος αυτός να υποπέσει στο ατόπημα της παρωδίας;

Οι σημαντικότεροι μελετητές του έργου του Butor διαπιστώνουν ότι ο τελευταίος – στα μυθιστορηματικά του κυρίως κείμενα – περιγράφει την πραγματικότητα, ενώ ταυτόχρονα την ανακρίνει, με αποτέλεσμα τα όρια μεταξύ διαλεκτικής και αφήγησης να γίνονται δυσδιάκριτα. Όμως, η ενσωμάτωση στη λογοτεχνία της ίδιας της κριτικής παγιδεύει τόσο τα κείμενα όσο και τον αναγνώστη ο οποίος αδυνατεί να αποστασιοποιηθεί από αυτά, να μιλήσει διαφορετικά και να τα «ανακρίνει», με τη σειρά του, σε δεύτερο βαθμό. Αν λοιπόν το έργο του Butor οριστεί ως διαδοχή δοκιμών κάθε απόπειρα παρουσιάσής του οφείλει να ξεκινά με την παραδοχή της παραπάνω αδυναμίας, και να αρκείται στο να αντικαθρεφτίσει απλά και μόνο την τροποποίηση της διαλεκτικής του. Άλλωστε, ο ίδιος ο συγγραφέας – που θεωρεί τη γραφή ως ένα είδος απόδρασης και τα βιβλία του ως «ερείπια» - ομολογεί ότι, ενώ θέλει να διαβάζεται, δεν του αρέσει να βλέπει τους άλλους να τον διαβάζουν. Αντιθέτως, η διαδικασία ανάγνωσης που προκρίνει συνοψίζεται στο τρίπτυχο: Φαντάζομαι την ίδια την πραγματικότητα – Παίρνω τη σκυτάλη από τη φαντασία του συγγραφέα – Κάνω την εικόνα του συγγραφέα ένα κομμάτι της δικής μου εικόνας.

Καλούμαστε λοιπόν εδώ να αντικαθρεφτίσουμε τα έργα και τις ημέρες του Michel Butor αλλά και να καθρεφτιστούμε μέσα τους σε μια πορεία όχι αυτοεπιβεβαίωσης, αλλά αυτογνωσίας. Μια πορεία που μετά την τυπική αναφορά στα σημαντικότερα εργοβιογραφικά του στοιχεία και πριν από την παράθεση αποσπασμάτων με παραδειγματικό χαρακτήρα, θα προσεγγίσει – χωρίς απαιτήσεις διεξοδικότητας – αφενός μεν τη σχέση του Butor με το Νέο Μυθιστόρημα αλλά και με τη Λογοτεχνία γενικότερα, αφετέρου δε τη σχέση των βιβλίων του με το Πανεπιστήμιο.

Ο Michel Butor γεννήθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου του 1926, στα περίχωρα της Λίλλης. Ο πατέρας του, ο Εμίλ Μπουτόρ, εργαζόταν στη διοίκηση των σιδηροδρόμων του Βορρά αλλά είχε πάθος με το σχέδιο, την ακουαρέλα, και τη χαρακτηριστική σε ζύλο. Το 1929 η οικογένεια εγκαθίσταται στο Παρίσι όπου ο νεαρός Michel κάνει όλες του τις σπουδές, με εξαίρεση το έτος 1939-1940, γνωστό και ως έτος του «περίεργου πολέμου», που το πέρασε στην πόλη Evreux. Όντας το μεγαλύτερο αγόρι μιας οικογένειας με επτά παιδιά είχε το προνόμιο να ταξιδεύει με το τρένο σχεδόν δωρεάν αλλά έβρισκε ότι δεν το εκμεταλλευόταν όσο έπρεπε.

Αφού σπούδασε φιλολογία και φιλοσοφία, και έχοντας αποτύχει πολλές φορές στον διαγωνισμό της agrégation, υπηρετεί ως γραμματέας του Jean Wahl στο Κολλέγιο της Φιλοσοφίας, γεγονός που του επιτρέπει να συγχρωτισθεί με πολλούς διανοούμενους της εποχής του. Διδάσκει για μερικούς μήνες στο Λύκειο Mallarmé της πόλης Sens και, στη συνέχεια, επωφελείται μιας μεταρρύθμισης της αγυπτιακής εκπαίδευσης για να διασχίσει τη Μεσόγειο με μερικούς ακόμη φιλόλογους και να βρεθεί Καθηγητής στην Κοιλιάδα του Νείλου, ανάμεσα στους Φαραώ και τους ερημίτες. Κατόπιν, δράζεται της ευκαιρίας να γίνει λέκτορας στο Πανεπιστήμιο του Manchester στην Αγγλία. Η αλλαγή του κλίματος τον δυσκολεύει. Κυριευμένος προ πολλού από το πάθος της συγγραφής, δημοσιεύει τα πρώτα του μυθιστορήματα στις «Εκδόσεις του Μεσονυκτίου». Εξακολουθεί να ταξιδεύει για λόγους επαγγελματικών και εξερευνητικών: πρώτα στην Ελλάδα κι έπειτα στην Ελβετία όπου συναντά την Marie-Jo την οποία και παντρεύεται το 1958. Αποκτούν σύντομα τρία κορίτσια και λίγο αργότερα ένα τέταρτο. Του απονέμονται λογοτεχνικά βραβεία, εργάζεται σε εκδοτικούς οίκους, ζει για λίγο στους καλλιτεχνικούς κύκλους του Παρισιού, δίνει διαλέξεις. Κατόπιν, πραγματοποιεί πολλά ταξίδια στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μετά τον Μάη του '68 επιχειρεί να επανέλθει στην πανεπιστημιακή διδασκαλία και εγκαθίσταται στη Νίκαια ύστερα από ένα χρόνο περιπλάνησης στην αμερικανική Δύση. Τέλος, διορίζεται καθηγητής στη Φιλοσοφική Σχολή της Γενεύης. Τα βιβλία του συσσωρεύονται καταπλήσσοντας κάθε φορά τους αναγνώστες. Οι συνεργασίες του Butor με ζωγράφους, μουσικούς, φωτογράφους πολλαπλασιάζονται. Ταξιδεύει στην Ιαπωνία και στην Αυστραλία και αργότερα στην Κίνα. Συνταξιοδοτείται το 1991 και, από τότε, ζει σ'ένα χωριό της Άνω-Σαβοΐας. Συνεχίζοντας να γυρίζει τον κόσμο, προσπαθεί, όπως λέει, να βάλει λίγη τάξη στα χαρτιά και στο κεφάλι του.

Το έργο του Butor είναι ένα γραπτό μνημείο όπου διαπλέκονται πολλές τέχνες και πολλές επιστήμες, όπως π.χ. η Κριτική, η Φιλοσοφία, η Αισθητική, η Κοινωνιολογία, η Μουσικολογία.

Δοκίμια, διηγήσεις της ημέρας και της νύχτας, προσεγγίσεις έργων, ποιήματα ενσωματωμένα σε μεταγενέστερα έργα, κείμενα που επικαλύπτονται, συμπλέκονται, διαλέγονται, συνιστούν ένα έργο πρωτότυπο, ένα «λαβύρινθο εκπλήξεων», απελπίζοντας τα πνεύματα που αρέσκονται στα τετριμμένα.

Ενδεικτικά αναφέρω, σε χρονολογική σειρά, τους παρακάτω τίτλους βιβλίων που κυκλοφόρησαν από το 1954 ως το 1996:

1954: Στοά του Μιλάνου

1956: Η χρήση του Χρόνου

1957: Η Τροποποίηση

1958-1996: Το δαιμόνιο του τόπου, πέντε τόμοι

1960: Αναβαθμοί

1960-1976: Εικονογραφίες, τέσσερις τόμοι

1961: Ασυνήθιστη ιστορία

1961: Διάλογος με 33 παραλλαγές του Ludwig von Beethoven πάνω σ'ένα βαλς του Diabelli

1962: Κινητή κατασκευή

1962: Εναέριο δίκτυο

1965: 6.810.000 λίτρα νερού το δευτερόλεπτο

1967: Πορτραίτο του καλλιτέχνη ως νεαρού πιθήκου

1968: Δοκίμια πάνω στα δοκίμια
1970: Το ανεμολόγιο (32 ρόμβοι για τον Σαρλ Φουριέ)
1972: Οκτάλ
1972: Έργα προσέγγισης
1973: Διάλειμμα
1976: Όλο το ζωγραφικό έργο του Piet Mondrian
1977-1985: Ονειρική ύλη, τρεις τόμοι
1984: Σεληνιακό φυτολόγιο
1984-1998: Αυτοσχεδιασμοί, οκτώ τόμοι πανεπιστημιακές παραδόσεις
1985: Diego Giacometti
1985: Ο γραφιάς
1986: Το μάτι της Πράγας. Η Πράγα του Κάφκα
1987: Μια επίσκεψη στον Pierre Klossowski: το Σάββατο 25 Απριλίου 1987
1992: Transit
1996: Γυροσκόπιο
1996: Στα σύνορα

Οι ιστορικοί της λογοτεχνίας τοποθετούν τον Michel Butor μεταξύ των συγγραφέων του Νέου Μυθιστορήματος το οποίο, για τους ίδιους αλλά και για τους Κοινωνιολόγους υφίσταται ως ολική άρνηση της λογοτεχνίας του δέκατου ένατου αιώνα. Στο ερώτημα αν πρόκειται για επανάσταση ή για μεταρρύθμιση, απαντούν ότι το Νέο Μυθιστόρημα είναι κυρίως ένας κριτικός τόπος, ένας αναστοχασμός πάνω στο ζήτημα της άσκησης του σύγχρονου λόγου. Και ότι στοχεύει στο να ανασυγκροτηθούμε και να μοιάσουμε στους εαυτούς μας, σε μία κοινωνία και με ένα λόγο χωρίς προσωπεία.

Θεωρούμενοι ως σύνολο, οι αντιπρόσωποι του Νέου Μυθιστορήματος μοιάζουν μεταξύ τους και διαφέρουν από τους άλλους συγγραφείς ενώ, ως ατομικές περιπτώσεις, δεν μοιάζουν και πολύ μεταξύ τους. Δεν έχουμε να κάνουμε με ένα είδος συλλογικής γραφής αλλά με έναν κοινό βηματισμό που τείνει προς ένα λόγο αποτελεσματικό και ρηξικέλευθο. Δεν πρόκειται για λογοτεχνική σχολή με τον αρχηγό ή τον Πάπα της, αλλά για μια κίνηση που θέτει στο στόχαστρό της τόσο την ηθική λογοτεχνία ως στράτευση όσο και τη διασκέδαση ως περισπασμό. Ο Alain Robbe-Grillet γίνεται ο κήρυκας μιας μεγάλης εύθυμης κοινωνίας. Στον Claude Simon κυριαρχεί ο συνδυασμός μορφών και σωμάτων. Στη γλώσσα της Natalie Sarraute ανακαλύπτουμε ταυτόχρονα έναν οριζόντιο και έναν κάθετο χαρακτήρα. Ο Michel Butor διακρίνεται από τους παραπάνω επειδή δεν επιδιώκει, όπως αυτοί, την καταστροφή της προσωπικότητας του υποκειμένου και των ερεισμάτων του στην ιστορία και τον πολιτισμό, αλλά προσπαθεί να αναζητήσει μια νέα συνείδηση. Προσβλέπει δε σ'ένα κείμενο πάντοτε μελλοντικό, σ'ένα επι-κείμενο όπου το νόημα εμφανίζεται πολλαπλό, μετέωρο και σε διαρκή δράση. Από το επίμονο παρελθόν και το παραποιημένο παρόν, προτιμά ένα μέλλον που θα γίνει αυτό που εμείς θα το κάνουμε να γίνει. Το να λέμε λοιπόν ότι ο Butor παραπέμπει αποκλειστικά στο Νέο Μυθιστόρημα είναι υπεραπλούστευση που ξεχνά τόσο το μέρος του έργου του που προηγήθηκε της Στοάς του Μιλάνου όσο και εκείνο που ακολούθησε τους Αναβαθμούς. Όλοι γνωρίζουν την Τροποποίηση, αλλά ελάχιστοι την Κινητή Κατασκευή ή τις Εικονογραφίες του.

Δύο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Butor είναι οι σχέσεις του με τη σεξουαλικότητα και το πολιτικό στοιχείο. Σε ό,τι αφορά την πρώτη, τον διακρίνει μια λεκτική σεμνότητα ενώ αναπαριστά μια κοινωνία μοιχευόμενη εν μέσω μιας γενικευμένης ηδονοβλεψίας. Διατυπώνει δε την άποψη ότι η προώθηση της απιστίας στο εσωτερικό μιας αρμονίας επιτρέπει στην πίστη να γίνει πραγματική. «Για να είμαι πιστός», λέει, «οφείλω να θωπεύω ό,τι δύναμαι».

Σε ό,τι αφορά την έννοια του πολιτικού, ο Butor – που αυτοτοποθετείται στην αριστερά και που, για να διατηρεί τη δυνατότητά του να δρα, δεν εντάσσεται σε κανένα κόμμα – μας υποχρεώνει να την αναθεωρούμε και να μετατοπίζουμε

διαρκώς τα όρια και τις διαστάσεις της. Γι' αυτό, όπως διαπιστώνει και ο Jean-François Lyotard, τα κείμενά του γίνονται τόπος γενικευμένης διαταραχής όπου τα πάντα καταστρέφονται για να συσσωρευθούν ξανά λίγο πιο πέρα. Καθώς διαρθρώνεται γύρω από ερωτήματα μεταιχμιακά, το έργο του παράγει τα περίφημα «κριτικά [του] αστερίσματα» που κινούνται προς την κατεύθυνσή μας. Αναρωτιόμαστε αν πρόκειται για παιχνίδι ή για ένα νέο ρεαλισμό· για επιφανειακή εντύπωση ή για ένα βαθύ αγκυροβόλημα στο εσώτερο είναι μας.

Διαβάζω την παρακάτω ποιητική σελίδα από το βιβλίο *Εικονογραφίες IV*, μεταφράζοντας εκ του προχείρου:

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

φεγγάρι
αντήχηση πυραμίδων

ομάδες αμυγδαλωτών οικοδόμων
ουράνια τόξα

η οικογένεια του πρίσματος μετακομίζει
τους ορίζοντες

TACHYTHTA

καπνός

κρυσταλλωμένα διαλύονται
στην ηχώ των λαμπτήρων

Από τον εύσχιστο πυρήνα των αντικειμένων

Το πατητήρι βγάζει έναν χυμό που ζυμώνεται

Σε σπείρες αστρικές

Το τραπέζι της βροντής έχει στρωθεί

Ουράνια τόξα κομματιασμένα

Σμήνη πουλιών

Με πούπουλα ζαλιστικά και κοφτερά

Μεταφορείς σπινθηροβόλων μηνυμάτων

Γκρεμίζονται μες στις ρωγμές

Για να κάνουν να κραυγάσει ο τροχός των ημερών και των πόλεων

Τετρασχισμένος στον θυρεό του αρχόμενου

Μούστος του Γκόνγκ

*Κι εκεί κάτω η λογοτεχνία
Και η ζωγραφική συνεχίζονται
Οι δεξιότεχνες κολυμβητές φωτογράφοι
Οι τάφοι συνεχίζονται εκεί κάτω
Και οι θρησκευτικές τελετές
Μυροπωλείο τα ουράνια τόξα
Συνεχίζονται κι εκεί κάτω εκεί κάτω
Η ζωγραφική και το σφαγείο.*

Ο Βιτορ γράφει «εν βρασμώ κριτικής συνειδήσεως». Από μια δυσφορία την οποία προσπαθεί να αντιπαλέψει και η οποία ορίζεται ως η σκοτεινή περιοχή μεταξύ των πραγμάτων. Ως το σκοτεινό θέμα που ο συγγραφέας προσπαθεί να το συλλάβει. Όλη του η έμπνευση καθοδηγείται από την επίγνωση μιας δυσαρμονίας, μιας γενικευμένης ασυμφωνίας: του ίδιου με την περιρρέουσα πραγματικότητα· της πραγματικότητας με τον εαυτό της· της κοινωνίας με τον εαυτό της· του ατόμου με τον εαυτό του. «Το αρνητικό σαλπίζει» και μετατρέπεται κάτω από την πέννα του σε μέσο παραγωγής.

Αρα «εν αρχή ήν η οδύνη», όπως λέει και ο Lyotard. Δηλαδή η βλακεία, ο ζωώδης τρόπος με τον οποίον αυτή αντιλαμβάνεται την ηδονή και τον θάνατο. Η οδύνη που γεννιέται μέσα του από την αίσθηση του ότι περισσεύει σε τούτο τον κόσμο. Γράφει λοιπόν για να μη θανατώσει τον εαυτό του εξ αιτίας της. Κυριαρχεί πάνω στον πειρασμό της αυτοχειρίας παίρνοντας στα χέρια του αυτό το αρνητικό περίσσειμα και μετατρέποντάς το στο θετικό του ισοδύναμο. Έτσι, τον βλέπουμε να μαγεύεται σαν παιδί από τις περιφερειακές κουλτούρες και να περνά από την ιδιότητα του

Ευρωπαϊού-λευκού-Παριζιάνου σε εκείνην του Αιγύπτιου-πιθήκου-Ινδιάνου-επαρχιώτη. «Μιλώ ινδιάνικα», λέει, «γιατί όποιος γράφει σήμερα στη Γαλλία είναι δούλος».

Γράφει λοιπόν με στόχο να διασώσει την «υπό διάλυση αγριότητα» αν και αποδέχεται ότι, διασώζοντάς την, τη διαλύει περισσότερο. Γιατί, όπως ο ίδιος παρατηρεί: «Δεν μπορείς να γίνεις Αιγύπτιος ή Ινδιάνος ή γυναίκα. Γίνεσαι εθνολόγος».

Ανικανοποίητος από τον «κακοκομμένο» κόσμο μέσα στον οποίο ζει, τον ξανακόβει για να τον κάνει ωραιότερο, να τον αναθεσμίσει και να ελευθερώσει «τον εν αναμονή άλλο του εαυτού». Αυτή η επιθυμία υπέρβασης της αρνητικής πραγματικότητας αντανακλάται στην υπέρβαση της ρεαλιστικής γραφής και στην εγκαθίδρυση νέων σχέσεων ανάμεσα στον συγγραφέα, τον κόσμο και τις λέξεις. Προσπαθεί, λοιπόν, χρησιμοποιώντας υπερπραγματικές δομές, να φτάσει σ'έναν απόλυτο ρεαλισμό, αναστατώνοντας τους εθισμένους στον κλασικό τρόπο ανάγνωσης.

Οι μελετητές του έργου του επισημαίνουν ότι μέσα σ'αυτό η λογοτεχνία υπάρχει ως φιλοσοφία και ονομάζουν το δόγμα του «φαινομενολογικό» ή «μυθολογικό ρεαλισμό». Ας δούμε όμως με ποιον τρόπο το δόγμα αυτό μορφώνεται σε λογοτεχνικό κείμενο. Ο συγγραφέας μας βοηθά δείχνοντάς μας τον εαυτό του στο εργαστήρι του. «Γεμίζω», λέει, «τις σελίδες με σημεία. Κάνω ένα είδος άλγεβρας. Ετοιμάζω λεξιλόγια. Μελετώ συχνότητες». Όλη αυτή η πυρετώδης προετοιμασία μας θυμίζει – τηρουμένων των αναλογιών – την ψηφαριθμηση του δικού μας Νίκου Γαβριήλ Πεντζίκη. Ο Butor σχηματοποιεί τη δυσφορία του μετατρέποντάς την σε θέαμα. Ο λόγος του δεν υπακούει μόνο σε γραμματικούς και ρητορικούς κανόνες. Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η οργάνωση των αφηγήσεών του, η αφήγηση καθεαυτήν. Πρόκειται για πρωτόγνωρη διαδικασία που προκαλεί την έμπνευση· που αίρει την αντίφαση μεταξύ τεχνικής και έμπνευσης. Για τον Butor η οργάνωση είναι, οριοθετεί και γίνεται το ίδιο το υλικό του έργου τέχνης, το κύριο συστατικό του στοιχείο. Άλλοτε τη βλέπουμε εν κινήσει, όπως στην Κινητή κατασκευή και άλλοτε σταθερή αλλά φθίνουσα όπως στους Αναβαθμούς. Ο συγγραφέας δουλεύει μεθοδικά: ψαλλιδίζει (λέξεις, χρώματα, διάρκειες, τυπογραφικά στοιχεία), αποστεώνει (σώματα, θεσμούς, πολιτισμούς) και παρατάσσει (με τα ρεπερτόρια, τις απογραφές, τις απαριθμήσεις του). Υφαίνει το κείμενό του καταλύοντας τον κόσμο. Έχουμε να κάνουμε με μια γραφή ατέρμονη όπου ο συγγραφέας κρίνει αυτό που γράφει, την ώρα που το γράφει, με αποτέλεσμα ένα τέλεια σφυρηλατημένο κείμενο, λείο, στιλβωμένο και πατιναρισμένο, χωρίς προεξέχουσες λεπτομέρειες. Πρόκειται για τον περίφημο υπερ-κύβο του, στις διαστάσεις του οποίου προστίθεται και ο χρόνος.

Ο Butor είναι βιβλιοκλάστης. Τα βιβλία του έχουν συχνά τη μορφή κολλάζ όπου συναρμολογούνται αποσπάσματα από το βιβλίο του κόσμου αλλά και από βιβλία μεγάλων δημιουργών τους οποίους ο Butor κρίνει για να κρίνει τον εαυτό του στο δικό τους φως. Γι'αυτό και χαρακτηρίζονται «κριτικά αντικείμενα». Εδώ έγκειται και η προνομιακή σχέση τους με το Πανεπιστήμιο ως κόσμο των αναφορών και ως τόπο του κριτικής υπάρξειν.

Διαβάζω από τις Εικονογραφίες του ένα κείμενο υγρό που μοιάζει να στάζει πάνω στις σελίδες του:

Έχω δει τα σπερματικά κείμενα
να ξεχειλίζουν από τους ορίζοντες του βιβλίου

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ

Παγωνιά
ανάμεσα
στα ψαροκόκκαλα και στα ομοιώματά τους

ΠΑΓΩΝΙΑ

Ταχύτητα
η υγρασία βασίλισσα
γλυστράει πέφτει

Και πιο πάνω μια απαρίθμηση που μεταδίδει όλο τον πόνο και την πάλη του πάσχοντος ανθρώπου με τον θάνατο:

σιγά

μια σταγόνα υδράργυρος σπάσιμο διασπορά πράσινο 5 μπλε
δε θέλω να υπομείνω τ ανασαίνω να ονειρευτώ ακούω
βοηθήστε με τιτάνιο συνδέστε υ να συνεχίσω β
μια σταγόνα οξύ ρήξη διάτρηση
περιστροφή συγκόλληση ανασαίνετε λουλακί 6 βιολετί
φωτιά υδράργυρος κάψιμο μη μ' αφήνετε σ' αυτή την κατάσταση υ λαχανιάζω
μη μ' αφήνετε σ' αυτή την κατάσταση διασωλήνωση ανασαίνω καταρακλώ πλατίνη τ

πέρασε πολλή ώρα

μια σταγόνα μόλυβδος έγχυση γκρίζο 7 λευκό
να πεθάνω ένεση βοηθήστε με δεν μπορώ να υποφέρω

Να ανασάνω

9

όχι χρυσός κάψτε αιμορραγώ να ζήσω βυθίζομαι
χρώμιο να συνεχίσω υποφέρω γιατρέψτε με β καίγομαι
επούλωση ρωγμή ζαπλώστε μαύρο 8

Κοιμάται

τ βαλβίδα λαχανιάζω έχω ρίγος χαλκός στάζω να κοιμηθώ
πλατίνη μια σταγόνα νερό αφήστε με δεν αντέχω τρέμω

είδα τους θορύβους ενός νοσοκομείου
να μετεωρίζονται διασχίζοντας το Φαρ Γουέστ

Στο έργο του *Butor* η νεωτερικότητα συνδέει το φανταστικό της με την πόλη, αναζητώντας σ' αυτήν στοιχεία που θα μπορούσαν να γονιμοποιήσουν την ανανέωση της γραφής του. «Το θαύμα μιας ποιητικής πεζογραφίας», λέει ο *Baudelaire*, «γεννιέται από την επαφή με τις τεράστιες πόλεις». Η πόλη ως συνύπαρξη ετερογενών χωροχρόνων και το ταξίδι ως φυγή, πάνω σε γραμμές φυγής, αποτελούν ένα δίδυμο θέμα, κυρίαρχο στο έργο του *Butor*, που είναι γεμάτο εναέριους διαδρόμους, σιδηροδρομικές γραμμές, τυπογραφικές αράδες και τετράγωνα του *Mondrian*.

Άφησα τελευταίο, για ευνόητους λόγους, το παράδειγμα της Θεσσαλονίκης απ' όπου ο *Butor* εξόρμησε για την Κρήτη, τους Δελφούς, τη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη και όπου έγραψε την τρίτη εκδοχή του μυθιστορηματός του *Η χρήση του Χρόνου*, διαβάζοντας στα διαλείμματα *Henry James*.

Στο κείμενο του 1958 περιγράφει τη σχέση της Θεσσαλονίκης με το νερό, τη συνδέει με την Ιστορία της Τέχνης μέσα από την αναφορά του στο ψηφιδωτό του Οσίου Δαυίδ, ρίχνει μια μαγική ματιά στην παλιά πόλη, και την συγκρίνει με την Αθήνα. Διαβάζω ένα απόσπασμα από το κείμενο «Σαλονίκη» σε μετάφραση Δημήτρη Δημητριάδη:

Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, πριν απ' τον απελευθερωτικό αγώνα, στους πρόποδες της περιφημότερης των ακροπόλεων δεν υπήρχε πλέον παρά ένα ευτελές χωριό, και η πρωτεύουσα που αναπτύχθηκε ολόγυρα, μπορεί μεν να βρίσκεται στο ίδιο έδαφος με το αρχαίο άστυ, δεν είναι όμως καθόλου η προέκταση εκείνου, είναι κάτι άλλο εντελώς διαφορετικό, μια σύγχρονη μεσογειακή πόλη, η οποία δεν έχει περισσότερη σχέση μ' εκείνο απ' όση η σημερινή Αλεξάνδρεια με των Πτολεμαίων, μια πόλη που, ενώ κλείνει στην καρδιά της τα πολυτιμότερα ερείπια, αποδείχθηκε, τουλάχιστον ως τα τελευταία χρόνια, ανίκανη ν' αντλήσει απ' αυτά το παραμικρότερο γνήσιο μάθημα για την σημερινή αρχιτεκτονική της.

Αντιθέτως, στην Σαλονίκη την πληκτική, την ομιχλώδη, την σκονισμένη, την λασπώδη, την επαρχιακή, στην Σαλονίκη την πόρρω απομακρυσμένη από κάθε σημαντική αρχαία τοποθεσία, αυτό που περιμένει ο προσηκτικός και υπομονετικός ταξιδιώτης είναι, μέσα απ' όλες τις σαθρότητες, η πυκνότητα μιας πόλης που δεν έπαψε να είναι πόλη και μεθόριος πόλις από την εποχή της ίδρυσής της, λίγα χρόνια μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου έως σήμερα. Είναι το ύστατο κύμα του Βυζαντίου, που έρχεται να σβήσει στα πόδια μας, κάτω απ' την πλημμυρίδα μιας δυτικοποίησης αναπόδραστης και άτσαλης.

Στο κείμενο του 1990 ο Butor προσπαθεί να αναστήσει στη φαντασία του την Θεσσαλονίκη, προβάλλοντας ταυτόχρονα τις προσδοκίες και την απαισιοδοξία του. Προετοιμάζεται να δει μια πόλη αλλαγμένη, πάνω στην οποία θα σκοντάψει η απογοήτευσή του. Ωστόσο η μνημική καταγίδα δεν κοπάζει ποτέ. Καταχωμένη, αφομοιωμένη, επιλεκτική, η εικόνα της πόλης ανατέλλει όπως ο ήλιος «ανάμεσα από τις δυο κορφές του Χορτιάτη»:

Τσίμπημα στην καρδιά όταν θα δω να εμφανίζεται μέσα στο πλήθος κάποιος παπάς με κυλινδρικό καπέλο, κανένας όμως δεν θα με καλέσει πια στον κήπο του για να με δροσίσει μ'ένα ποτήρι νερό και με λίγα πορτοκάλια. Μέσα στην εντονότερη και φωνακλάδικη ακόμα κυκλοφορία θα εντοπίσω ανάμεσα σ'ένα σωρό άλλα φαντάσματα των κλασικών γραμμάτων, την επιγραφή «Μεταφορές» πάνω σε μεγάλα καμμόνια.

Κυρίες και Κύριοι, είναι αδύνατον να αναδείξει κανείς όλες τις έδρες του μυθτορικού πρίσματος στον περιορισμένο χρόνο μιας τελετής αναγόρευσης. Επιτρέψτε μου λοιπόν να κλείσω με ένα υπονομευτικό φινάλε. Πρόκειται για το κείμενο «Το γυμνό κατεβαίνοντας μια σκάλα» από το βιβλίο του Butor *Εκραγείς στοχασμός*:

Μια παλιά γνωριμία. Πάντα το ίδιο ζωηρή. Δεν αντέχω στον πειρασμό να την φιλοδώρησω μ'ένα υμίψηλο (μουστάκια σε τούτη τη Τζοκόντα). Η ορχήστρα ξεκινά ένα λαμπρό εμβατήρι, ενώ η χορωδία, ντυμένη με μαύρες νταντέλες και φτερά στρουθοκαμήλου, χτυπάει τις καστανιέτες της. Μια ατμομηχανή εισέρχεται στη σκηνή και χαιρετάει μ'ένα τριπλό λοφίο καπνού. Pas de deux. Μια βροχή από δολάρια κατεβαίνει απ'την γκουϊντα. Ανάβουν στην επαφή τους με τα μπουλόνια και τα ροκανίδια. Το γυμνό τυλίγεται σε μια κάπα λαμέ και πετάει στις επευφημίες του εξώστη.

Michel Butor, σας ευχαριστούμε γιατί, χρόνια τώρα, κρατάτε δίκοπη την κρίση μας και ζωντανό τον νέον άνθρωπο μέσα μας. Να είστε καλά.

Michel Butor, nous vous remercions d'avoir si longtemps gardé doublement tranchante notre conscience et vivante en nous la jeune personne que nous avons été. Portez-vous bien! »

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Ο Πρόεδρος του Τμήματος καθηγητής Γεώργιος Φρέρης θα αναγνώσει το Ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ανάγνωση ψηφίσματος (όρθιος προς όρθιο) που έχει ως εξής:

ΨΗΦΙΣΜΑ

**ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΕΠΕΙΔΗ

ΚΟΡΥΦΑΙΕ ΓΑΛΛΕ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

MICHEL BUTOR

**ΑΦΙΕΡΩΣΕΣ ΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΕΡΓΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ,
ΟΠΟΥ ΣΥΝΔΥΑΖΕΙΣ ΤΟΝ ΥΠΑΡΞΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ,**

ΤΗΝ ΑΠΕΙΛΗ ΜΕ ΤΟ ΧΙΟΥΜΟΡ,
ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΜΕ ΤΟ ΑΝΟΙΚΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΟΓΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΛΟΓΟ,
ΤΟ ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΖΟΦΕΡΟ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΩΤΟΓΟΝΑ ΠΑΘΗ,
ΑΝΑΤΕΜΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΨΥΧΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ,
ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ ΠΡΩΤΟΓΝΩΡΑ,
ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΕΠΕΙΔΗ

ΑΝΑΝΕΩΣΕΣ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΑΙΡΕΤΗ ΜΕΤΑΠΛΑΣΤΙΚΗ ΣΟΥ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΚΑΙ ΥΠΟΝΟΜΕΥΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΕΠΕΙΔΗ

ΜΕ ΤΟΛΜΗ ΚΑΙ ΠΑΡΡΗΣΙΑ ΚΑΤΗΓΓΕΙΛΕΣ ΤΗΝ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΩΝ
ΣΤΑ ΑΝΑΦΑΙΡΕΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΜΕ ΤΗ ΓΡΑΦΗ ΣΟΥ

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΘΕΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΤΙΜΗΣΕΙ ΕΣΕΝΑ, ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ, ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ,
ΤΟΝ ΚΡΙΤΙΚΟ, ΤΟΝ ΔΑΣΚΑΛΟ, ΤΟΝ ΔΙΑΝΟΗΤΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ
ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΣΕ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΕΙ

ΕΠΙΤΙΜΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΝΑ ΣΟΥ ΑΠΟΝΕΙΜΕΙ ΟΛΑ ΤΑ ΣΥΝΑΚΟΛΟΥΘΑ ΠΡΟΝΟΜΙΑ

ΕΓΙΝΕ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΣΤΙΣ ΔΕΚΑ ΠΕΝΤΕ ΜΑΡΤΙΟΥ ΕΤΟΥΣ ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΝΑ

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΕΡΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΠΕΡΣΙΔΟΥ-ΑΝΑΝΙΑΔΟΥ

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Ακολουθεί η αναγόρευση (Παρακαλώ το ακροατήριο να εγερθεί για την αναγόρευση).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδήπερ το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της των Φιλοσόφων Σχολής τον Michel Butor άξιον του επιτίμου διδακτορικού αξιώματος απέφηνεν, η δε Κοσμήτωρ τη τούτου γνώμη επινεύει,...

*στο σημείο αυτό στρέφεται προς την Κοσμήτορα, η οποία και κάνει νεύμα πως -

ΝΑΙ - δέχεται *

... δια ταύτα εγώ Γεώργιος Φρέρης, καθηγητής της Συγκριτικής Γραμματολογίας νυν δε του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της των Φιλοσόφων Σχολής Πρόεδρος, χρώμενος τη δυνάμει, ην παρά των Πανεπιστημιακών νόμων και του Τμήματος έχω λαβών, Σε Michel Butor, επίτιμον διδάκτορα του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της των Φιλοσόφων Σχολής δημοσία αναγορεύω και πάσας τας προνομίας τας τω Πανεπιστημιακώ τούτω αξιώματι παρεπομένας απονέμω.

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Ο Πρόεδρος του Τμήματος θα επενδύσει με την τήβεννο και το διάσημο του Πανεπιστημίου τον τιμώμενο, θα αναγνώσει το κείμενο του διδακτορικού διπλώματος και θα του επιδώσει τόσο το ψήφισμα όσο και το Διδακτορικό Δίπλωμα.

Επένδυση της τηβέννου, του Διασήμου

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ανάγνωση του κειμένου του Διδακτορικού Διπλώματος που έχει ως εξής:

ΥΠΟ ΤΗ: ΠΡΟΣΤΑΤΗΡΙΑ: ΣΚΕΠΗ:
ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΡΥΤΑΝΕΥΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΤΩ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΩ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ:

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΡΕΡΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΝ ΔΕ ΤΩ: ΠΑΡΟΝΤΙ ΧΡΟΝΩ:

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

MICHEL BUTOR

ΕΚ ΓΑΛΛΙΑΣ ΟΡΜΩΜΕΝΟΝ
ΟΥ Η ΣΟΦΙΑ ΣΦΟΔΡΑ ΕΞΕΛΑΜΨΕΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΕΜΦΑΝΗΣ
ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝ ΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ
ΑΝΘ' ΩΝ ΥΠΕΡ ΜΕΝ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΝΕΩΤΕΡΟΠΟΙΩΣ ΕΙΡΓΑΣΑΤΟ
ΥΠΕΡ ΔΕ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΟΚΝΩΣ ΗΓΩΝΙΣΑΤΟ
ΑΠΟ ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΟΜΟΘΥΜΟΥ
ΤΟΥ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΣΧΟΛΗΣ
ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΙΜΟΥΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΝΕΚΡΙΝΕΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΑΣ ΑΥΤΩ ΤΑΣ ΠΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΑΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥΤΟΥ ΠΑΡΟΜΑΡΤΟΥΣΑΣ ΑΠΕΝΕΙΜΕΝ

ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΕΤΕΙ ΣΩΤΗΡΙΩ ΔΙΣΧΙΛΙΟΣΤΩ ΠΡΩΤΩ ΜΗΝΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΔΕΚΑΤΗ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗ

Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΕΡΗΣ

ΕΛΕΝΗ ΠΕΡΣΙΔΟΥ-ΑΝΑΝΙΑΔΟΥ

Επίδοση του ψηφίσματος και διδακτορικού διπλώματος

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Η Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθηγήτρια Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου θα επιδώσει τιμητική πλακέτα στον τιμώμενο νέο επίτιμο διδάκτορα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Επίδοση τιμητικής πλακέτας. Ακολουθούν συγχαρητήρια Προέδρου και Κοσμήτορος και φωτογραφίες

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Παρακαλούμε το νέο επίτιμο διδάκτορα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Michel Butor να ανέλθει στο βήμα για να εκφωνήσει ομιλία με θέμα: «Επιστροφή στη Θεσσαλονίκη».

* Ομιλία Michel Butor*

J' ai l' impression que tout aura bien changé; je n' y reconnaitrai plus grand chose. Et pourtant, oui, et pourtant le Mediterranean Palace où j' habitais il y a 35

ans, me dit-on, fonctionne toujours, sans doute passablement vétuste. Il doit avoir affaire aujourd'hui à terrible concurrence de chaînes américaines, allemandes ou japonaises.

Dans l'église d'Hosios David, la mosaïque de l'abside qui, à peu près seule, subsiste du monastère du Carrier, datée des dernières années du Vème siècle, c'est-à-dire un peu postérieure au mausolée de Galla Placidia à Ravenne, antérieure à Saint Vital, défigurée par plusieurs fissures repeintes de cette horrible couleur rose pommade qu'affectionnent si vivement les représentants souvent pitoyable de l'actuel clergé orthodoxe. Je me contenterai d'en décrire le sujet.

J'y suis retourné, Le Mediterranean Palace n'existe plus. Trop secoué, paraît-il, par le dernier tremblement de terre, il est remplacé par un immeuble de grand standing en cours d'achèvement. Par contre pas le moindre Hilton, Sheraton ou Nikko.

Identifierai-je la chambre qui donnait au printemps sur un cinéma en plein air sur l'écran géant duquel j'ai assisté de biais à la projection d'un film en couleurs sur l'impératrice Théodora, et dans laquelle j'ai lu tous les romans de Henry James dont disposait la bibliothèque américaine, pour m'encourager à donner aux phrases de l'Emploi du Temps la longueur qui leur convenait?

Le centre est inspiré d'un passage de l'Apocalypse: un jeune Christ aurolé, assis sur l'arc-en-ciel, se tient au milieu d'un cercle transparent nacré (l'abondance de l'argent est une des caractéristiques les plus remarquables des mosaïques de cette époque à Salonique); mais alors que l'apôtre déclare: "J'aperçus dans la main droite de Celui qui siège sur le trône un rouleau scellé de sept sceaux", le sauveur d'Hosios David a sa main droite levée, et c'est dans la gauche qu'il tient déroulé un volume sur lequel se trouve inscrite, non point les sept célèbres malédictions, mais une prière que l'on peut traduire grossièrement ainsi: "Regarde, ô notre Dieu, en qui nous mettons notre espoir, et grâce à qui nous nous réjouissons de notre salut, à apporter la paix sur cette maison."

La chambre s'est écroulée avec le reste; quant au terrain vague qui se transformait en cinéma, il est maintenant construit, la place Aristote est complète au-dessus de ses arcades à colonnes pourpres et chapiteaux faux-byzantins.

Et l'on m'a dit aussi que je pourrai boire encore du vin de Naoussa dans le restaurant Olympos dont le menu doit avoir modernisé sa présentation mais peut-être pas sa teneur. Le béton a dû considérablement gagner enfouissant pratiquement les petites églises anciennes dont je réussirai pourtant sûrement à retrouver la plupart; mais quant aux maisons juives à naïfs bas-reliefs en stuc, il doit n'en rester que bien peu.

Autour, l'ange tenant entre ses mains, et l'aigle, le taureau, le lion entre leurs pattes, les livres reliés de leurs évangiles, volent de leurs grandes ailes constellées d'yeux, comme les queues des paons qui ornent les architectures d'or dans la coupole de Saint-Georges, ou de ceux, vivants, qui marchent dans les jardins d'un autre monastère sous les remparts.

Le restaurant Olympos existe toujours et n'a modernisé ni la présentation de son menu ni la teneur de celui-ci. L'un des propriétaires que j'ai connus, trône encore, je crois bien, considérablement vieilli évidemment. J'ai bu de nombreux vins qui n'existaient pas alors, mais pas celui de Naoussa. Les petites églises sont presque toutes en cours de restauration, celle des 12 apôtres dont les coupoles surmontaient si gracieusement les petites maisons alentour, est maintenant enfermée dans une cage de buildings à balcons de fer grêles, déjà fendillés et souillés par les infiltrations. Je suis allé retrouver la merveilleuse mosaïque d'Hosios David qui est maintenant éclairée à volonté par projecteur. Il y avait un petit garçon de trois quatre ans qui n'avait jamais vu pareille illumination. En manque de petits-fils je l'ai pris dans mes bras pour lui montrer Ezéchiel et Habacuc sous l'œil attendri de sa mère. La barbe aide beaucoup dans ces cas-là. On m'a dit d'ailleurs qu'avec ma salopette j'avais un peu l'air d'un pope en civil.

Il y a maintenant un fléchage depuis le bas de la ville, mais qui cesse dès qu'on approche. Donc ce n'est pas très facile à trouver. En descendant j'ai rencontré plusieurs couples allemands peinant qui m'ont demandé en anglais où se trouvait ce lieu mentionnée dans leur guide. J'ai eu grand plaisir à les renseigner me sentant de nouveau un peu du pays. Dans le centre ville au long du quai, il ne reste pas un immeuble sur deux de ceux que je connaissais, remplacés par d'autres qui se délabrent si vite que dans quelques années ils seront sûrement remplacés à leur tour. Presque toutes les maisons juives ont disparu. J'ai eu le plaisir d'en retrouver une charmante coincée entre deux cageots à nouveaux bourgeois juste en face de l'ancien lycée français transfiguré en institut.

Saint Jean attribuait six ailes à chacun de ces animaux, et toute cette partie de sa vision trouve son origine dans une autre introduisant le livre d'Ezéchiel: "Je regardai: c'était un vent de tempête, soufflant du Nord, un gros nuage environné d'une lueur, un feu d'où jaillissaient des éclairs... Je discernai quelque chose comme quatre animaux... Ils avaient une face d'homme et tous les quatre une face de lion à droite... de taureau à gauche, et tous les quatre... une face d'aigle."

Qu'en est-il du château des sept tours et de la citadelle? Le quartier intérieur a dû déplacer son délabrement; les faubourgs auront décuplé dans les landes alentour et les bidonvilles centuplé.

Le château des sept tours qui enfin depuis quelques mois n'est plus une prison, va pouvoir être restauré. Les remparts ont déjà été dégagés en majeure partie et entourés de gazons à rosiers bien entretenus; A l' intérieur de la citadelle un nouveau quartier pimpant a fleuri. Les faubourgs ont envahi la campagne alentour et les bidonvilles sont loin.

Pincement de cœur quand je verrai paraître au milieu de la foule quelque pope à cylindre noir, mais nul ne m'invitera plus dans son jardin pour m'y rafraîchir d' un verre d'eau et de quelques oranges. Dans la circulation plus intense et criade encore je repérerai parmi tant d' autres fantômes des lettres classiques, l'inscription "métaphores" sur de grands camions. Dans les bistrotts de vieilles gens se défieront inlassablement au jaquet, ponctuant leurs parties de verses d'ouzo.

"Il y avait une roue à terre à côté d'eux, de tous les quatre... et leurs circonférences à toutes les quatre étaient chargées d'yeux tout autour... Au-dessus de la voûte qui était sur leurs tête, il y avait quelque chose comme une pierre de saphir en forme de trône, et un être ayant apparence humaine... et une lueur tout autour semblable à l' arc qui apparaît dans les nuages les jours de pluie...", selon le livre d'Ezéchiel.

Circulation beaucoup plus intense et criade encore que ce que j'imaginai, mais la vieille ville sous les remparts a gardé son silence et son charme. On a joliment requinqué une partie des vieilles maisons; bien d'autres attendent visiblement le marteau du démolisseur. Nombreux jardins publics et nouvelles antiquités: l'agora romaine, le palais de Galien. On visite la tour blanche où est installé un musée byzantin. Dans un bâtiment neuf sont présentées les superbes trouvailles de Vergina qui apportent une lumière toute nouvelle sur l'histoire du IVème siècle avant Jésus-Christ. Des oranges dans les rues, d'autres arbres; et en effet, dès que l'on quitte les grands axes, toujours les vieux cafés avec leurs vieilles gens.

Qu'y aura-t-il dans les vitrines et sur les trottoirs? Comment les femmes seront-elles vêtues, maquillées? Je vais trouver des supermarchés comme ceux de chez nous, avec des petites voitures métalliques inventées il y a maintenant un demi-siècle à peu près bien loin de notre continent parmi les secrètes et les derricks dans la capitale du ci-devant territoire indien, Oklahoma City, et que j'ai découvertes lors de mon premier séjour outre-atlantique.

C'est Ezéchiel qui est dans l'angle gauche, debout sur une terre montueuse et comme disloquée par un tremblement, courbé en deux dans l'attitude de la terreur et de la révérence, ses deux mains levées contre ses tempes.

De tout dans les vitrines flambantes, presque tout ce qu'on trouve ailleurs. Des supermarchés mais pas très nombreux. Certaines rues se transforment encore certains jours en étalages de fruits, légumes et volailles. Peu de magasins pour touristes qui viennent pourtant d'Allemagne par cars entiers. Beaucoup de boutiques à vêtements

que l'on voit passer sur les femmes beaucoup plus colorées, assurées, détendues qu'avant.

Mais surtout quel temps fera-t-il? Ce sera le début de mai. La saison des fleurs sera vraisemblablement déjà terminée. Cela risque d'être l'époque de la pluie: torrents dans les ruelles, cascades sur les vieux escaliers, linges claquant, giclant sur les balcons. Rayons de soleil entre les nuages bas: arcs-en-ciel; peut-être les premiers roulements des tonnerres de l'été. Verrons-nous le mont Olympe se dresser de l'autre côté du golfe?

De l'autre côté, un autre prophète, Habacuc, dans une attitude toute différente, assis, la main sur son menton, s'interroge, doute de la justice de Dieu. Ce n'est plus de son apparition qu'il est effrayé, mais de son absence, rasséréné seulement quand sa puissance enfin lui semble se manifester:

De torrents tu crevasses le sol:
Les montagnes te voient; elles sont en transes;
Une tombe d'eau passe,
L'abîme fait entendre sa voix,
En haut il tend les mains.

Et nous le voyons, cet abîme, hurler, lever les mains en effet, sous la forme d'un vieillard d'argent qui émerge de l'un des quatre fleuves se réunissant aux pieds du sauveur.

Il a fait très beau, même assez chaud, mais la semaine précédente avait été pluvieuse et fraîche, donc les rosiers embaumaient. Champs de coquelicots en allant visiter le site de Dion à peine repéré il y a 35 ans, et dont on sent qu'il va livrer encore bien surprises. De là j'ai vu l'Olympe au milieu des nuages, mais de Salonique il est resté parfaitement invisible même le jour de mon départ où j'ai pourtant été régalaé d'une superbe averse à gouttes et tonnerres énormes.

Et de quel temps disposerons-nous pour flâner dans les rues à la recherche de notre Byzance intime, pour notre espionnage de visiteur extra-ultra-terrestre, aspirer la brise vespérale en écoutant les clapotis et grésillements entre deux bouchées de rouget grillé, entre deux lampées de vin résiné dont l'âcre parfum nous a toujours fait revenir en cette Grèce.

Enfin, derrière Ezéchiel, cette grande ville indiquée, c'est Babylone, source ou du moins résurgence d'où coulait en partie pour moi à travers toutes distillations et négations, après tant d'avertures et de reprises, cette liqueur qui m'abreuvait, suintant de la courbe paroi poreuse dans un doux ruissellement de lueurs au fond d'une ruelle infréquentée de Salonique.

Les petits tavernes à rougets au bord de l'eau ont été remplacées par tout un quartier de bruyantes boîtes. On m'a laissé tout le temps de flâner (et j'ai pu goûter à de nombreux crus de vins résiné), mais j'étais seul comme lors de mon premier séjour, et contre nos espoirs, à cause d'un déplorable accident de santé, de renouveler le second où déjà nous étions deux, si timides l'un envers l'autre, nous cherchant, ce que nous n'avons cessé de faire depuis. Il ne nous reste plus qu'à nous demander combien de temps va s'écouler avant de retourner, à deux cette fois, à Salonique.

ΤΕΛΕΤΑΡΧΗΣ:

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής καθηγητής Γεώργιος Φρέρης θα κηρύξει τη λήξη της Πανεπιστημιακής Συνεδρίασης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ως Πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας κηρύσσω περατωμένη τη Δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος που είχε μοναδικό θέμα την αναγόρευση του Michel Butor σε Επίτιμο Διδάκτορα.

Ευχαριστώ την κ. Κοσμήτορα και τους εκλεκτούς προσκεκλημένους που μας τίμησαν με την παρουσία τους.

Μουσικός επίλογος.

Συγχαρητήρια των επισήμων.

ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ

Στο σημείο αυτό και αφού κανείς δε ζήτησε το λόγο, επικυρώνονται τα πρακτικά και λύεται η συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Τα μέλη

Γ.Φρέρης

Ελ. Δεμίρογλου

Ζ. Σαμαρά

Ζ.Σιαφλέκης

Η Γραμματέας

Ι. Σκούρτης

Ελ.Περσίδου-Ανανιάδου

Α.Ν.Συμεωνίδου-Χριστίδου

Β.Τοκατλίδου

Αθ. Τσατσάκου

Α.Σιβετίδου-Παπαϊωάννου

Γ.Τερζάκης

Μ.Μακροπούλου-Παπάκη

Αντ. Νενοπούλου-Δρόσου

Αλκ.Χιδίρογλου-Ζαχαριάδη

Γ.Ανδρουλάκης

Π.Αρβανίτης

Σ. Γραμμενίδης

Χρ.Καρατзинίδου-Παπαθανασίου

Μ.Λιτσαρδάκη

Ελ.Μαμακούκα-Κουκουβίνου

Π.Παναγιωτίδης

Μ.Τσίτσα

Σμ.Νούλη

Χ.Θεοδωρίδου

Γ.Τσακμάκης

Π.Πετκίδου

Ε.Πετρίδου

Αν. Παπαγιάννη

Σ. Τζωρτζίδου

Δ.Μωραΐτη